

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA BRAMBORY

2020

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český bramborářský svaz, z. s.
Český škrobářenský svaz
Generální ředitelství cel
Ministerstvo financí
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor zemědělských komodit MZe

Autor:

Ing. Jan Žížka, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **brambory 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku**.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Viktor Kopačka

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-581-4, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

ŘÍJEN
2020

OBSAH

Úvod	3
Seznam zkratk.	4
Souhrn	5
Zásahy státu u komodity brambory.	7
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor.	10
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami v rámci EU a při dovozu brambor ze třetích zemí	12
Pěstování a trh brambor v Evropě	15
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	19
Brambory rané	26
Brambory ostatní	28
Brambory sadbové	31
Výrobky a polotovary z brambor.	35
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu.	38
Přílohy	40

ÚVOD

Jedná se o zprávu, která obsahuje především definitivní údaje ČSÚ a další informace z kalendářního roku 2019. Situační a výhledová zpráva BRAMBORY říjen 2020 navazuje na zprávu vydanou v červnu 2019. Je zpracována na základě údajů dostupných k 30. červnu 2020, pokud není uvedeno jinak. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v ČR.

SEZNAM ZKRATEK

AMI	Agrarmarkt Informations – Gesellschaft mbH Bonn
AZS	Aktivní zušlecht'ovací styk
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČBS	Český bramborářský svaz, z. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobářský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka 19 zemí EU
EU	Evropská unie
EU 5	Bramborářsky nejvyspělejší země EU (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo, Velká Británie)
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
KN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
MF	Ministerstvo financí
MJ	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
MP	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NČS	Nové členské státy EU (od 1. 5. 2004)
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
NUTS – 3	Nomenklatura územních statistických jednotek
OOO	Obchodní odbytová cena
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SDO	Seznam doporučených odrůd
SOT	Společná organizace trhu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
UNIKA	Německá bramborářská unie, Berlín
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

SOUHRN

V roce 2020 je podle údajů ČSÚ v ČR osázeno celkem 29 821 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 503 ha, pozdních konzumních 18 729 ha, pro produkci škrobu 5 774 ha a plocha sadby brambor 2 815 ha. Na zemědělský sektor připadá 23 877 ha, na domácnosti 5 944 ha.

V roce 2019 činila podle údajů ČSÚ sklizňová plocha brambor celkem 28 868 ha, z toho v zemědělském sektoru 22 894 ha a v rámci samozásobení domácností (plochy do 1 ha) 5 974 ha. Celková produkce brambor dosáhla 756,3 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 622,6 tis. t a v sektoru domácností 133,7 tis. t brambor. V porovnání s rokem 2018 se jednalo o celkový meziroční nárůst o 6,0 %, resp. 43,0 tis. t. Průměrný hektarový výnos v roce 2019 činil 26,20 t/ha oproti 24,69 t/ha v roce 2018.

Podle údajů ČSÚ byla v roce 2020 celková sklizňová plocha raných brambor 2 503 ha, v zemědělském sektoru 1 284 ha a odhad za domácnosti je 1 219 ha. Produkce dosáhla 56,7 tis. t s hektarovým výnosem 22,67 t/ha. Průměrná CZV za červen dosáhla 9,90 Kč/kg a SC 24,07 Kč/kg.

Od 1. 1. do 31. 12. 2019 bylo do ČR dovezeno celkem 183,6 tis. t brambor konzumních ostatních. Ve stejném období bylo vyvezeno celkem 13,2 tis. t brambor konzumních ostatních.

V hospodářském roce 2019/20 dosáhly podle údajů ČSÚ sklizňové plochy brambor ostatních (brambory pozdní konzumní a brambory pro výrobu škrobu) 23,8 tis. ha a celková produkce dosáhla 646,5 tis. tun. Produkce v porovnání s předcházející sezónou narostla o 6,2 %. Průměrný hektarový výnos činil 27,20 t/ha, o 7,2 % více než v roce minulém. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 19 017 ha a dopočet plochy domácností činil 4 749 ha.

V hospodářském roce 2019/20 bylo do ČR dovezeno 193,2 tis. t brambor konzumních ostatních, tj. o 13,3 % více než v roce minulém. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota poklesla na 5,77 Kč/kg. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 14,9 tis. t brambor konzumních ostatních v průměrné deklarované vývozní hodnotě 10,22 Kč/kg.

Průměrná CZV brambor konzumních ostatních za rok 2019/20 dosáhla 6,87 Kč/kg (2018/19 – 6,82 Kč/kg).

Spotřeba brambor kolísá na úrovni 65–70 kg/osobu. Za rok 2019 činí 69,5 kg/osobu/rok.

Ve výrobcích a polotovarech z brambor (kromě bramborového škrobu) bylo v hospodářském roce 2019/20 dovezeno po konverzním přepočtu 201,2 tis. tun brambor. Vyvezeno bylo ve stejném období 77,2 tis. tun přepočtených na syrové brambory.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2019 zpracováno 189,9 tis. t brambor. Jejich průměrný výnos činil 31,7 t/ha při 18,7 % škrobnatosti. Celkem bylo nakoupeno 32 290 t bramborového škrobu.

V roce 2019 bylo u 138 kontrolovaných osob provedeno 421 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u brambor. Bylo odebráno celkem 653 vzorků brambor, z nichž 131 (20,1 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování.

Z výsledků průzkumu výskytu původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (Cms) ze sklizně v roce 2019 vyplývá, že bylo otestováno 2432 vzorků hlíz sadbových brambor, 479 vzorků hlíz nesadbových brambor a 70 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory. Výskyt Cms nebyl potvrzen.

Z výsledků průzkumu výskytu původce bakteriální hnědé hniloby bramboru (Rs) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2019 vyplývá, že celkem bylo otestováno 460 vzorků hlíz sadbových brambor (základního rozmnožovacího materiálu), 458 vzorků hlíz nesadbových brambor, 70 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory, 202 vzorků vody z vodních toků, 241 vzorků hostitelských rostlin rostoucích divoce převážně na březích vodních toků a 9 vzorků zeminy po praní brambor. Výskyt Rs byl prokázán v 14 vzorcích vody odebrané z vodních toků a u 15 vzorků divoce rostoucích hostitelských rostlin (lilek potměchut').

Laboratorně byl potvrzen výskyt had'átka bramborového (*Globodera rostochiensis*) ve dvou vzorcích zeminy odebraných na jedné lokalitě ze dvou polí, na kterých byly pěstovány konzumní brambory

a výskyt původce stolburu bramboru (*Candidatus Phytoplasma solani* / Potato stolbur phytoplasma) v jednom porostu.

V roce 2020 bylo přihlášeno celkem 2841 ha množitelských ploch sadbových brambor. Do posklizňových zkoušek bylo přihlášeno 2031 porostů, respektive 2798 ha.

Množitelský rok 2019 byl z pohledu uznávacího řízení rokem vcelku úspěšným. I přes vysoký výskyt přenašečů virových chorob bylo sestupněno pouze 3,4 % množitelských ploch a neuznáno 9,2 % množitelských ploch. V roce 2019 se v ČR množilo 203 odrůd. Odrůd s plochou množení pod 1 hektar bylo 55.

Objem dovozu sadbových brambor na základě ohlášení podle zákona č. 219/2003 Sb., v roce 2019 činil 9 130 t sadbových brambor, především z Nizozemska a Německa.

V roce 2019 pokračovalo na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe ČR zkoušení odrůd konzumních brambor a brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd. Přehled je k dispozici na www.ukzuz.cz. Zkoušky pokračují i v roce 2020.

V roce 2021 se nepředpokládají významné změny v osázených plochách konzumních brambor ani brambor pro výrobu škrobu.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. Celní sazby
2. Licenční režim
3. Daňová opatření
4. Dotační programy
5. Státní zemědělský intervenční fond

1. Celní sazby

V rámci Evropské unie nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Pro rok 2020 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) č. 2019/1776 ze dne 9. října 2019, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah k položce brambory, bramborový škrob a výrobky ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží (z/do zemí mimo EU)

Podle nařízení Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) a nařízení Komise (ES) č. 376/2008, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, nepodléhá dovoz ani vývoz bramborového škrobu licenčnímu řízení.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 15% sazbou DPH jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

- 0701 brambory, čerstvé nebo chlazené
- 1108 škroby, inulin
- 1702 ostatní cukry
- 2000 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

Evropské dotační programy – Přímé platby

Pro období 2015–2020 jsou v rámci Společné zemědělské politiky podporovány brambory určené pro výrobu škrobu a konzumní brambory prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované podle článku 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013.

Pro brambory určené pro výrobu škrobu je pro období 2015–2020 ročně vyčleněno cca 85 mil. Kč a pro konzumní brambory cca 50 mil. Kč. Podpora se vyplácí na hektar způsobilé plochy brambor, na které jsou plněny podmínky poskytnutí podpory.

Detailní podmínky poskytování těchto podpor jsou ustanoveny v Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Národní dotační programy

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly pro rok 2020 stanoveny následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účel:

Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3. c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3. d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3. e) prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3. c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3. d) do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3. e) do výše 7 500 Kč na 1 ha osázené plochy brambor uznanou sadbou bramboru, použité v uzavřené sadbové oblasti. Dotace se nevztahuje na množitelské plochy brambor určené k výrobě sadby brambor.

Poznámka: Minimální množství použité uznané sadby v uzavřené sadbové oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, jsou 2 tuny/ha.

Dotační program 3. e. nebyl Evropskou komisí schválen, podpora je poskytována podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel:

organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Předmět dotace:

9. A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

9.A.b.4.e)

- maximálně do výše 24 000 Kč na I odrůdu píce a konzumních brambor po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

9.A.b.4.h)

- maximálně do výše 14 000 Kč na I odrůdu brambor na výrobu škrobu po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

5. Státní zemědělský intervenční fond

Zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů byl ustanoven SZIF, který provádí poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v roce 2019

V roce 2019 bylo u 138 kontrolovaných osob provedeno 421 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u brambor. Bylo odebráno celkem 653 vzorků brambor, z nichž 131 (20,1 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování. Z těchto nevyhovujících vzorků se v 10 případech jednalo o šarže raných brambor, ve 121 případech šlo o šarže pozdních brambor.

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z České republiky (53,9 %), dále vzorky brambor ze zemí EU (37,4 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (7,7 %). U 1,1 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena.

Nevyhovující šarže brambor byly zjišťovány v 93,1 % případů v maloobchodě (122 případů z celkem 131 nevyhovujících). Zbýlé nevyhovující vzorky brambor byly odebrány ve velkoskladech (2,3 %) a ve výrobě (0,8 %).

Počet vzorků brambor podle místa kontroly v roce 2019

Název	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	6	0	0	55	10	18,2	13	0	0	1	0	0	75	10	13,3
Brambory pozdní	29	1	3,4	421	112	26,6	100	8	8	28	0	0	578	121	20,9
Brambory celkem	35	1	2,9	476	122	25,6	113	8	7,1	29	0	0	653	131	20,1
Pouze ČR	27	1	3,7	296	86	29,1	26	3	11,5	3	0	0	352	90	25,6
EU mimo ČR	3	0	0	135	17	12,6	81	5	6,2	25	0	0	244	22	9,0
EU včetně ČR	30	1	3,3	431	103	23,9	107	8	7,5	28	0	0	596	112	18,8
Třetí země	0	0	0	5	2	40	2	0	0	0	0	0	7	2	28,6
Celkem mimo ČR	8	0	0	180	36	20	87	5	5,7	26	0	0	301	41	13,6
Neuveden	5	0	0	40	17	42,5	4	0	0	1	0	0	50	17	34,0

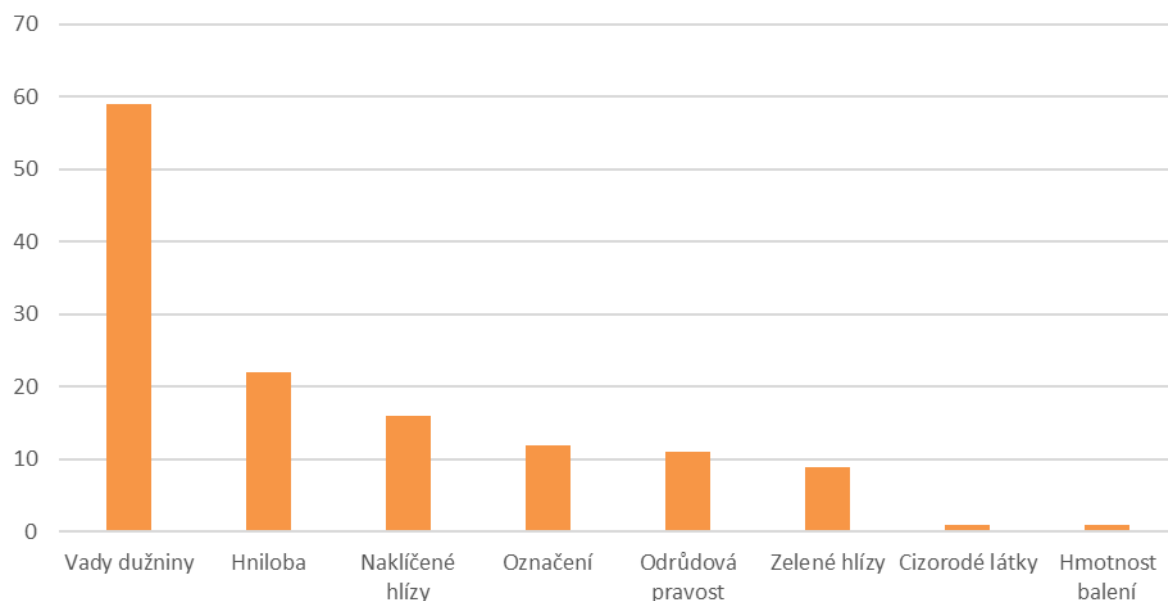
Pramen: SZPI

Poznámka: Od – celkový počet odebraných vzorků,
N – počet nevyhovujících vzorků,
% N – procento nevyhovujících vzorků

Nejčastějšími jakostními nedostatky u nevyhovujících šarží brambor byly vady dužniny, hlízy se suchou či mokrou hnilobou, naklíčené a zelené hlízy.

V případě nevyhovujícího značení konzumních brambor často chyběly jakékoliv údaje nebo nebyl na etiketě pro spotřebitele uveden údaj o zemi původu, varném typu, názvu skupiny raných nebo pozdních brambor, barvě dužniny, odrůdě nebo zemi původu. U jednoho vzorku byl zjištěn klamavý údaj o zemi původu brambor.

U 11 vzorků byla laboratorně prokázána přítomnost cizích odrůd brambor a spotřebitel tak byl uváděn v omyl.

Početní zastoupení jednotlivých nedostatků brambor zjištěných v roce 2019

Důvod nevyhovění	Počet vzorků
Vady dužniny	59
Hniloba	22
Naklíčené hlízy	16
Označení	12
Odrůdová pravost	11
Zelené hlízy	9
Cizorodé látky	1
Hmotnost balení	1

Pramen: SZPI

Kontaminující látky v konzumních bramborách

U vzorků konzumních brambor je sledována přítomnost chemických prvků, reziduí pesticidů a dusičnanů. Na cizorodé látky bylo v roce 2019 analyzováno 92 vzorků. Byl zjištěn jeden nevyhovující vzorek. Jednalo se o vzorek brambor původem z Francie, v nichž byla zjištěna rezidua thiabendazolu v nadlimitním množství.

Chemické prvky

V 18 odebraných vzorcích brambor byla sledována přítomnost olova a kadmia. Přestože se v bramborách objevily stopy především kadmia, všechny naměřené hodnoty se nacházely pod hodnotou maximálního limitu.

Pesticidy

V roce 2019 byla přítomnost reziduí pesticidů ověřena u 61 vzorků brambor, u jednoho vzorku brambor byl překročen maximální reziduální limit (thiabendazol).

Dusičnany

Ze 7 vzorků konzumních brambor odebraných na stanovení dusičnanů byla jejich přítomnost zjištěna u 7 analyzovaných vzorků. Obsah dusičnanů se pohyboval v rozmezí od 50 do 275 mg.kg⁻¹. Právním předpisem není limit pro dusičnany v bramborách stanoven.

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska v roce 2019 řídily zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, prováděcí vyhláškou č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška 215“), dále vyhláškou č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého, ve znění vyhlášky č. 75/2010 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření hádátka bramborového a hádátka nažloutlého a o změně vyhlášky č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého, ve znění pozdějších předpisů. Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území členských států EU je zakázáno, pak byly uvedeny v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky 215, případně v nařízeních o mimořádných rostlinolékařských opatřeních vydávaných od 1. 1. 2014 Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským a před tímto datem Státní rostlinolékařskou správou. Tato nařízení byla vydána vesměs v souladu s prováděcími rozhodnutími Evropské komise. Vyhláška 215 byla s účinností od 14. 12. 2019 nahrazena pro ČR přímo platným prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 690/2008 a mění prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/2019.

Země, odkud bylo v roce 2019 zakázáno dovážet sadbové brambory, byly do 13. 12. 2019 určeny přílohou č. 3 vyhlášky 215, pro sadbové brambory platil zákaz dovozu ze všech třetích zemí kromě Švýcarska. Pro nesadbové brambory platilo, že při splnění zvláštních požadavků uvedených v příloze č. 4 vyhlášky 215, části A, oddílu I, které se vztahovaly k hlízám brambor, bylo povoleno dovážet nesadbové brambory z Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska, Turecka a z evropských třetích zemí, které EU uzná za prosté *Clavibacter sepedonicus* (dříve *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*), nebo jejichž opatření jsou shledána ekvivalentními opatřeními EU v boji proti *Clavibacter sepedonicus*. Prováděcím rozhodnutím Komise EU 2015/1199 ze dne 17. července 2015 byla Bosna a Hercegovina uznána za prostou *Clavibacter sepedonicus* a na základě tohoto rozhodnutí je tedy možné dovážet odtud nesadbové brambory do EU. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do EU, a tedy i do ČR, jsou pak určeny prováděcím rozhodnutím Komise 2011/787/EU, které stanovuje určité další požadavky, které musí být splněny při dovozu brambor z Egypta, a které zároveň členské státy opravňuje k přijetí dočasných mimořádných opatření proti zavlečení a šíření bakterie *Ralstonia solanacearum* z Egypta (viz nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření původce hnědé hniloby bramboru *Ralstonia solanacearum* z Egypta, ze dne 12. 4. 2012, čj. SRS 015144/2012).

Evropská komise navíc umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz brambor ze zemí, odkud není povoleno brambory do EU dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady nebo o nesadbové brambory z Kuby, Česká republika však tyto výjimky nevyužívá.

Od 14. 12. 2019 platí nová právní úprava daná nařízením (EU) 2016/2031 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů. Podmínky pro dovoz brambor se nezměnily. Dovoz sadbových brambor je zakázán nadále ze všech třetích zemí, kromě Švýcarska. Dovoz nesadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska a Turecka. Dále je dovoz možný z Albánie, Andorry, Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Faerských ostrovů, Gruzie, Islandu, Kanárských ostrovů,

Lichtenštejnska, Moldavska, Monaka, Norska, Ruska (pouze některé federální okruhy), San Marina, Severní Makedonie, Srbska a Ukrajiny, ale pouze v případě, že je země uznaná jako prostá organismu *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo jsou právní předpisy těchto států uznané jako rovnocenné pravidlům Unie týkajících se ochrany před organismem *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031. Z vyjmenovaných zemí je k datu 21. 9. 2020 povolen dovoz z Bosny a Hercegoviny a Srbska. Nadále existuje i možnost dovážet nesadbové brambory z Libanonu, a to z regionů Akkar a Bekaa, tuto možnost však Česká republika nevyužívá.

Obecně pro dovoz zásilek nesadbových brambor ze třetích zemí v roce 2019 (do 13. 12.) platilo, že musely být prosty škodlivých organismů uvedených v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky 215, musely splňovat zvláštní fytokaranténní požadavky uvedené v příloze č. 4 vyhlášky 215, části A, oddílu I, musely být vždy opatřeny platným rostlinolékařským osvědčením a podléhaly dovozní rostlinolékařské kontrole, případně i laboratornímu testování odebraných vzorků hlíz na vyhláškou stanovené škodlivé organismy. Při dovozu brambor ze třetích zemí do České republiky je však vstupní (dovozní) rostlinolékařská kontrola obvykle prováděna mimo území České republiky, a to na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Dovoz brambor přes vstupní místa ČR nebyl v roce 2019 realizován, což platilo i do 30. 6. 2020.

V roce 2019 bylo při vývozu z České republiky do třetích zemí fytoosanitárně odbaveno 32 t sadbových brambor, které směřovaly na Ukrajinu a do Arménie. Zpracované brambory byly vyváženy ve formě škrobu a potravinářských polotovarů v množství 1176 t do mnoha zemí (např. Čína, Indonésie, Egypt, Srbsko). Nesadbové brambory vyváženy nebyly. Do 22. 9. 2020 bylo z České republiky vyvezeno 18 t sadbových brambor, nadále jsou vyváženy i zpracované polotovary a škrob. Vývoz se nadále řídí dovozními fytoosanitárními podmínkami cílové země, které se nadále zpřísňují. U sadbových i konzumních brambor zahrnuje šetření před vývozem i povinný odběr vzorků a laboratorní testování na některé škodlivé organismy. Až poté je na zásilku vystaveno rostlinolékařské osvědčení.

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že vstupní rostlinolékařská kontrola je nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování. U sadbových brambor je fytoosanitární nezávadnost dodávky potvrzena rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem subjektu, který uvádí nesadbové brambory na trh a který spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (tj. pěstitel nesadbových brambor, provozovatel balírny či společného obchodního skladu). Veškeré zvláštní požadavky pro hlízy, osivo a rostliny bramboru původem z Evropské unie byly v roce 2019 (do 13. 12.) uvedeny v příloze č. 4 vyhlášky 215, části A, oddílu II. Od 14. 12. 2019 jsou tyto zvláštní požadavky uvedeny v příloze VIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Členské státy EU namátkově ověřují fytoosanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů.

Na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/270/EU o mimořádných opatřeních proti zavlékání dřepčků *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner) do Unie a jejich rozšiřování na území Unie“, ve znění pozdějších předpisů (viz také nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování dřepčků *Epitrix cucumeris*, *Epitrix papa*, *Epitrix subcrinita* a *Epitrix tuberis* s čj. UKZUZ 008051/2018), platí pro dodávky nesadbových brambor pocházející z vymezených území, tzn. v nichž je prokázán výskyt karanténních (regulovaných) druhů dřepčků, povinnost, že tyto dodávky při přemísťování musí být také opatřeny rostlinolékařskými pasy. Výskyty karanténních dřepčků byly dosud zjištěny ve Španělsku a Portugalsku.

Podle „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, stále platí povinnost, že každá partie brambor původem z Polské republiky musí být opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s výsledkem negativním. Pokud tuto povinnost nesplní český prodejce, je zahájeno řízení

o pokutě, v případě polských prodejců jsou informace o zjištěných závadách předávány rostlinolékařské službě Polska, která je kompetentní k uložení sankcí podle polských právních předpisů. V souladu s tímto nařízením bylo v roce 2019 v rámci rostlinolékařského dozoru v místech prodeje nebo obchodního skladování provedeno celkem 26 kontrol, dvě kontroly byly se závadou (chybějící osvědčení). V roce 2020 (k 18. září) byly provedeny 4 kontroly (bez závad).

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patří stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (dříve *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum*, která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru. V rámci tohoto průzkumu jsou zároveň testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích, které zpracovávají brambory. Na přítomnost původce bakteriální hnědé hniloby jsou odebírány navíc i vzorky vody z vodních zdrojů určených k zavlažování hostitelských rostlin, především v povodí řek Labe a Morava. Součástí tohoto průzkumu je také testování vzorků hostitelských plevelných rostlin pro původce hnědé hniloby odebíraných z pobřežní vegetace.

Výskyt bakterií *Clavibacter sepedonicus* (Cs) a *Ralstonia solanacearum* (Rs) v ČR v roce 2019 a v roce 2020 k 18. září

Cs

2019 – Otestováno bylo 2 432 vzorků hlíz sadbových brambor, 479 vzorků hlíz nesadbových brambor a 70 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory. Výskyt Cs nebyl potvrzen.

2020 – Otestováno bylo 2105 vzorků hlíz sadbových brambor, 102 vzorků hlíz nesadbových brambor a 18 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory. Výskyt Cs nebyl potvrzen.

Rs

2019 – Otestováno bylo 460 vzorků hlíz sadbových brambor (základního rozmnožovacího materiálu), 458 vzorků hlíz nesadbových brambor, 70 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory, 202 vzorků vody z vodních toků, 241 vzorků hostitelských rostlin rostoucích divoce převážně na březích vodních toků a 9 vzorků zeminy po praní brambor. Výskyt Rs byl potvrzen u 14 vzorků vody odebrané z vodních toků a u 15 vzorků divoce rostoucích hostitelských rostlin Rs (lilek potměchut').

2020 – Otestováno bylo 412 vzorků hlíz sadbových brambor (základního rozmnožovacího materiálu), 102 vzorků hlíz nesadbových brambor, 18 vzorků odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory, 260 vzorků vody z vodních toků, 105 vzorků hostitelských rostlin rostoucích divoce převážně na březích vodních toků a 14 vzorků zeminy po praní brambor. Výskyt Rs byl potvrzen u 17 vzorků vody odebrané z vodních toků a u 3 vzorků divoce rostoucích hostitelských rostlin Rs (lilek potměchut').

Výskyty dalších karanténních škodlivých organismů bramboru v roce 2019 a v roce 2020 k 18. září

2019 – Laboratorně byl potvrzen výskyt had'átka bramborového (*Globodera rostochiensis*) ve dvou vzorcích zeminy odebraných na jedné lokalitě ze dvou polí, na kterých byly pěstovány konzumní brambory. Dále byl laboratorně potvrzen výskyt původce stolburu bramboru (*Candidatus Phytoplasma solani* / Potato stolbur phytoplasma) v jednom porostu základního rozmnožovacího materiálu bramboru – daný porost nebyl uznán jako množitelský.

2020 – Výskyt dalších karanténních škodlivých organismů nebyl potvrzen.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Bramborářská sezóna v Evropě má v letošním roce 2020 z pohledu ročníkových vlivů zcela odlišný průběh. Až na výjimky se neopakovalo dlouhodobé sucho, které postihlo v minulých letech prakticky všechny významné bramborářské státy. EU – 27 v letošním roce předpokládá z osázené plochy 1,66 mil. ha (+ 26 tis. ha oproti roku 2019), sklizeň na úrovni 54,8 mil. tun (+3,7 mil. tun oproti roku 2019).

Na druhé straně je situace silně ovlivněna pandemií koronaviru. Zřejmě největší dopad pocítují pěstitelé a následně zpracovatelé brambor na výrobky – bramborové hranolky. V hospodářském roce 2018/19 exportovaly Belgie, Holandsko a Německo do států EU (cca 75 % exportu), ale i mimo ni celkem 4,3 mil. tun hranolků, v sezóně 2020/21 se předpokládá pouze 3,5 mil. tun.

Podle šetření NPEG se plocha konzumních brambor v nejdůležitějších bramborářských zemích severozápadní Evropy oproti předchozímu roku zvýšila na 623 tis. ha (+9 tis. ha). EU 5 předpokládá sklizeň na úrovni 27,9 mil. tun (2019 – 26,9 mil. tun). Nárůst produkce má hlavně Německo (+7,0 %), Francie (+ 6,9 %) a Belgie (+3,5 %). Vyšší sklizeň brambor se očekává také v Polsku (8,9 mil. tun z plochy 360 tis. ha).

Sklizeň brambor v roce 2019 byla ovlivněna extrémním suchem, stejně jako v předchozím roce. Např. v Německu bylo v roce 2019 z plochy 271 600 ha dosaženo produkce 10,4 mil. tun a výnosu 38,4 t/ha (o 8,4 % více než v roce 2018), na druhé straně se jednalo se o druhý nejnižší výnos od roku 2013. Navzdory složitým podmínkám Německo zůstává největším producentem brambor v EU. V letošním roce předpokládá z plochy 275 tis. ha sklizeň ve výši 11,55 mil. tun (+ 1,2 mil. tun oproti roku 2019). Průměrná spotřeba na obyvatele kolísá na úrovni 55 kg brambor, z toho 36 kg ve formě výrobků (hranolky, bramborový salát, lupínky). Podíl výrobků z brambor zaznamenal další nárůst (z 455 tisíc tun na mražené výrobky z brambor připadá 73 % na mražené hranolky a 27 % na ostatní výrobky).

Osázené plochy brambor v jednotlivých zemích EU (tis. ha)

Stát	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belgie	78,5	88,3	94,0	93,3	98,5	97,2
Bulharsko	10,0	10,0	10,0	14,1	10,0	10,0
ČR	22,7	23,4	23,4	22,9	22,9	23,9
Dánsko	43,0	46,0	49,6	52,1	56,7	61,0
Německo	236,7	235,5	250,5	252,2	271,6	274,9
Estonsko	3,8	5,6	5,4	3,3	3,4	3,4
Irsko	8,4	8,8	9,1	8,2	7,1	8,6
Řecko	25,3	24,2	20,5	18,9	16,9	17,7
Španělsko	72,8	71,5	74,8	67,2	68,6	67,2
Chorvatsko	10,0	10,0	10,0	9,2	9,3	9,3
Francie	159,0	166,3	176,9	199,9	207,3	154,0
Itálie	50,3	48,3	49,3	46,4	47,0	47,1
Kypr	4,8	3,9	3,6	4,2	4,0	4,1
Lotyšsko	10,2	10,9	21,5	9,9	10,0	8,5
Litva	23,0	21,6	18,9	18,7	19,5	18,0

Stát	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lucembursko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Maďarsko	18,4	16,4	16,5	13,5	13,4	14,0
Malta	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Nizozemsko	156,9	157,5	162,8	164,7	167,6	165,6
Rakousko	20,4	21,2	22,9	23,8	24,0	24,3
Polsko	308,0	355,4	316,0	291,0	310,0	358,7
Portugalsko	25,7	24,4	24,0	20,6	21,6	21,5
Rumunsko	164,4	185,3	182,1	168,0	183,6	165,7
Slovinsko	3,3	3,2	3,2	2,8	2,8	2,9
Slovensko	8,1	8,3	6,7	7,8	8,2	7,4
Finsko	22,1	21,7	21,6	21,4	20,9	21,2
Švédsko	23,2	24,1	24,5	23,8	23,6	24,2
Velká Británie	129,0	139,0	145,0	140,0	120,0	117,5
EU – 15	1 054,5	1 083,1	1 125,0	1 133,1	1 152,1	1 102,6
EU – 28	1 656,1	1 689,4	1 746,2	1 702,5	1 749,9	1 729,1

Pramen: EUROSTAT, ČR pouze za zemědělský sektor

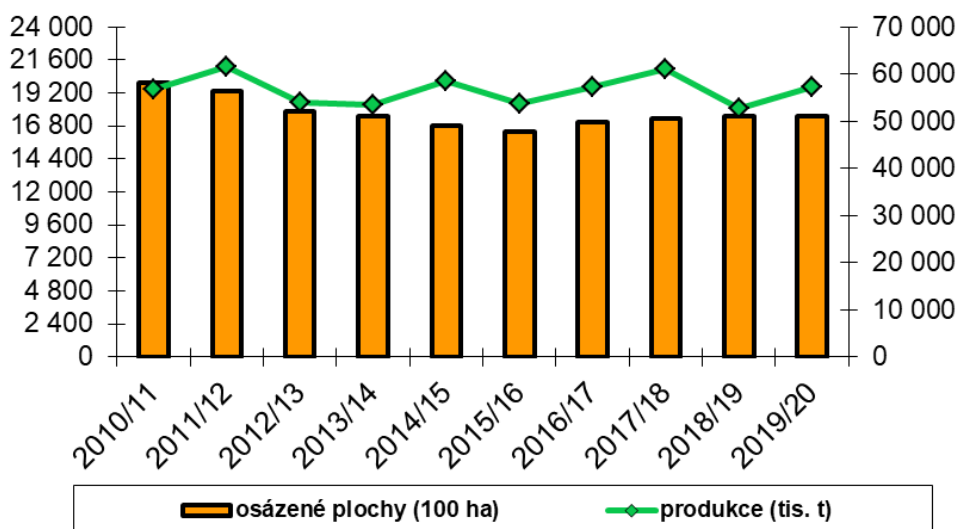
Sklizeň brambor v jednotlivých zemích EU (tis. tun)

Stát	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Belgie	4 083	3 665	3 853	4 823	3 045	4 059
Bulharsko	132	165	127	228	262	145
ČR	697	505	700	689	584	604
Dánsko	1750	1748	1954	2171	1807	1934
Německo	11 607	10 370	10 772	11 278	8 921	10 417
Estonsko	82	81	63	63	58	67
Irsko	383	360	352	412	273	334
Řecko	582	587	552	537	466	467
Španělsko	2 284	2 244	2 200	2 397	2 011	2 238
Chorvatsko	161	172	194	156	182	184
Francie	8 083	7 120	6 960	8 096	7 860	8 102
Itálie	1 427	1 380	1 425	1 384	1 308	1 338
Kypr	117	96	123	111	102	84
Lotyšsko	461	392	345	232	196	246
Litva	210	204	204	209	290	292
Lucembursko	19	13	19	21	16	15
Maďarsko	567	452	429	341	328	346
Malta	11	8	7	7	26	8
Nizozemsko	7 036	6 652	6 534	7 400	6 025	7 100

Stát	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rakousko	751	536	767	622	698	749
Polsko	7 689	6 314	8 624	9 120	7 312	6 665
Portugalsko	493	487	451	510	432	489
Rumunsko	3 519	2 625	2 690	3 029	3 023	3 058
Slovinsko	97	91	85	78	73	65
Slovensko	179	145	177	150	170	184
Finsko	600	532	588	612	600	604
Švédsko	822	802	861	844	723	848
Velká Británie	5 740	5 486	5 373	6 040	5 028	6 525
EU – 28	60 350	53 773	57 327	61 149	51 839	57 171

Pramen: Eurostat

Vývoj osázených ploch a produkce brambor v EU 28

Pramen: EUROSTAT, VÚB

Sklizňové plochy konzumních brambor v EU 5 (ha)

Země	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Nizozemsko	74 089	71 900	72 800	75 800	77 150	78 900	77 000
Francie	121 410	118 890	125 250	137 720	145 260	148 290	154 900
Belgie	80 434	79 504	91 368	95 283	94 746	97 921	98 028
Německo	167 100	160 416	164 500	174 400	178 500	186 000	189 700
Velká Británie	104 600	96 251	99 200	106 356	102 900	103 100	103 370
EU 5	547 633	526 961	553 118	589 559	595 270	614 211	622 998

Pramen: North-Western European Potato Growers

Bilance brambor v Polsku (tis. tun)

Ukazatel	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Produkce	7 689	6 314	8 872	9 172	7 478	6 840
Dovoz	134	172	110	157	159	300
Zásoba celkem	23	18	42	28	40	22
Užití na farmě:	7 800	6 468	8 940	9 301	7 597	7 118
sadba	2 990	2 036	3 861	3 868	2 684	2 588
krmení	750	779	825	745	760	775
vlastní spotřeba	1 070	57	1 956	2 103	949	913
Prodej na trhu:	1 170	1 100	1 080	1 020	975	900
konzumní brambory	4 111	4 062	4 329	4 483	4 013	4 080
brambory na zpracování	2 050	1 950	1 850	1 840	1 750	1 650
vývoz	2 061	2 112	2 479	2 643	2 663	2 430
Odpady a ztráty	699	370	750	950	500	450

Pramen: Central Statistical Office Poland

Nejvýznamnější odrůdy množené v SRN (ha) v letech 2017–2020

Odrůda	2017	2018	2019	2020
Belana	811	799	785	785
Agria	723	640	644	621
Gala	544	560	585	593
Zorba	469	491	502	497
Kuras	473	479	461	373
Verdi	395	427	452	466
Marabel	444	412	400	343
Jelly	435	403	367	385
Fontane	377	375	411	399
Eurogrande	260	283	311	273
Bernina	-	-	181	312
Euroviva	-	-	115	244
Axion	-	-	237	243
Rumba	-	-	203	233
Bellarosa	-	-	158	213
Glorietta	-	-	147	208
Euroresa	-	-	120	203
Colomba	-	-	166	198
Queen Anne	196	230	216	219
Madeira	182	227	261	274
Princess	253	222	223	218
Annabelle	192	222	212	202
Lady Claire	211	208	245	222
Regina	170	202	250	233
Innovator	185	199	249	226
Laura	202	194	209	222
Pirol	180	192	223	250
Lilly	166	176	216	272
Celkem množitelská plocha SRN	16 341	16 909	18 488	19 242

Pramen: AMI, Kartoffelbau 8/2020

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Průběh povětrnostních podmínek v bramborářské oblasti v roce 2020

Vegetační období (duben–září) roku 2020 se vyznačovalo převážně normálními teplotami vzduchu. Srážkově byl měsíc duben podnormální, červenec normální, květen, červen, srpen a září nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla v měsících vegetačního období (duben –červenec) kromě května vyšší, než je normál. Měsíční srážkový úhrn překročil během vegetačního období normál s výjimkou dubna ve všech měsících. Průměrná teplota v dubnu byla o 2,3 °C (9,4 °C) vyšší ve srovnání s normálem (7,1 °C). V měsíci spadlo pouze 22,9 mm srážek, což je 55 % normálu. V měsíci květnu byla průměrná měsíční teplota vzduchu o 1,0 °C (11,0 °C) nižší ve srovnání s normálem (12,0 °C). Měsíční úhrn srážek byl 100,0 mm (136,1 % normálu). Měsíc červen průměrnou měsíční teplotou vzduchu 16,1 °C přesahoval normál (15,1 °C). Měsíční úhrn srážek (142,5 mm) byl o 51,6 % vyšší než normál. V měsíci červenec byl úhrn srážek 85,9 mm (110,4 % normálu). Teplotně lze měsíc charakterizovat jako normální, průměrná měsíční teplota vzduchu byla 17,7 °C, což je o 0,9 °C více, než normál. Srpen lze průměrnou měsíční teplotou vzduchu 18,6 °C charakterizovat jako nadnormální. Rovněž úhrnem srážek 108,2 mm (136,6 % normálu) byl měsíc nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu v září 13,6 °C byla srovnatelná s normálem. Úhrn srážek 75,8 mm (148,3 % normálu) byl měsíc nadnormální. Srážky však byly rozděleny pouze do dvou období na počátku a v závěru měsíce.

Průměrná měsíční teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov (normál 1961–1990)

Měsíc	Průměrná měsíční teplota vzduchu (°C)				Měsíční úhrn srážek (mm)			
	Normál	2019	2020	Odchylka roku 2020 od normálu	Normál	2019	2020	Odchylka roku 2020 od normálu
I.	- 3,1	- 1,9	0,2	+ 3,3	33,7	59,7	25,6	- 8,1
II.	- 1,2	1,5	3,6	+ 4,8	27,5	37,4	75,2	+ 47,7
III.	2,5	5,7	4,0	+ 1,5	35,3	59,6	45,4	+ 10,2
IV.	7,1	9,2	9,4	+ 2,3	41,6	15,2	22,9	- 18,7
V.	12,0	10,6	11,0	- 1,0	73,5	110,6	100,0	+ 26,5
VI.	15,1	21,0	16,1	+ 1,0	94,0	56,9	142,5	+ 48,5
VII.	16,8	18,4	17,7	+ 0,9	77,8	89,3	85,9	+ 8,1
VIII.	16,7	18,8	18,6	+ 1,9	79,2	76,3	108,2	+ 29,0
IX.	13,2	13,1	13,6	+ 0,4	51,1	69,0	75,8	+24,7

Regulace zaplevelení a účinnost herbicidních zásahů v roce 2020

Podmínky pro aplikaci preemergentních herbicidů byly v roce 2020 příznivé. V bramborářské oblasti byly vlhkostní poměry půdy v období aplikace dobré, herbicidy byly aplikovány ve většině případů na vlhkou půdu, což významně ovlivňuje jejich účinnost.

Pouze lokálně tak bylo přístupováno k opravným postemergentním zásahům. Postemergentní aplikaci herbicidů vyžadoval zvláště výskyt laskavce ohnutého, který vzchází později a v několika periodách. Většina ostatních plevelů vzcházela časně a vyrovnaně, takže mohly být dobře regulované preemergentními zásahy.

Výskyt plevelů významně ovlivňuje výnos hlíz brambor. Přitom snížení výnosu, ke kterému dochází vlivem výskytu plevelů v porostu brambor, je závislé na průběhu ročníku. Důležitá je samozřejmě intenzita výskytu plevelů. Je však třeba uvést, že plevele velmi silně rostlinám bramboru konkurují z pohledu vláhových poměrů v půdě. Proto v suchších ročnících je škodlivost plevelů ve vztahu k výnosu hlíz vyšší. Jako příklad je možné uvést výsledky, které vychází z pokusů VÚB prováděných v letech 2014–2019. Srovnáván byl výnos hlíz na herbicidně neošetřených variantách s průměrným výnosem zjištěným na variantách s herbicidním ošetřením. Výskyt plevelů snížil výnos hlíz na úrovni 29 % (2016) – 53 % (2014), v suchých letech byl pokles výnosu vyšší – 75 % (2015), 68 % (2018 – nižší výskyt plevelů ve srovnání s rokem 2015). V roce 2019 byl zaznamenán pokles výnosu na herbicidně neošetřené variantě o 44 %.

Ochrana brambor v roce 2020

Extrémně mírný průběh zimy, kdy došlo jen k mělkému a krátkodobému promrznutí půdy, se projevil častým výskytem plevelných brambor v následných plodinách. Vzhledem k tomu, že ani v předchozích letech nebylo promrznutí půdy hluboké, objevily se plevelné brambory v porostech brambor, a to i přes dodržení tříletého odstupu v jejich pěstování. Při přípravě sadby vzhledem k vyšším teplotám a zkrácené dormanci byly problémy s intenzivním klíčením následným šednutím dužniny, které snižovalo klíčivost. Sekundárně takovéto sadbové hlízy podléhaly bakteriálnímu rozkladu. Vzhledem k silným teplotním výkyvům v minulém roce se u některých odrůd objevila i mezerovitost způsobená abiotickou hlízkovitostí.

V ranobramborářské oblasti nízké teploty a přízemní mrazíky v první polovině května některé porosty poškodily, ale rané brambory pěstované pod netkanou textilií většinou zasaženy nebyly.

Z fyziologických poruch se objevily v porostech na spodních listech drobné nespecifické nekrózy způsobené dočasnou blokáci příjmu mikroprvků právě v souvislosti s nízkými teplotami. Rychlý nárůst hlíz u některých odrůd po květnových srážkách byl příčinou tvorbu rozprasků.

V bramborářské oblasti proběhlo sázení většinou za velmi příznivých podmínek a dubnový přísušek u této plodiny nebyl na závalu. Srážky v květnu naopak přispěly k dobré účinnosti preemergentních herbicidů a daly předpoklad dobrého počátečního vývoje porostů. Nízké noční teploty však negativně ovlivnily vzházení zdravotně horších partií sadby. Po mírném zpomalení vývoje porostů koncem května a začátkem června v následujícím období došlo k velmi intenzivnímu růstu. Druhá a třetí červnová dekáda přinesla srážky, které prakticky ve všech pěstitelských oblastech překročily dlouhodobý normál, často i dvojnásobně. Porosty měly dostatek vláhy i příznivé teploty a většinou byly velmi bujné a plně zapojené. Část srážek však byla přívalového charakteru, případně s krupobitím, takže lokálně došlo k poškození porostů.

Výskyt škůdců

Nálet mšic do porostů ve srovnání s předchozími lety začal brzy a byl velmi intenzivní, jak se dalo podle mírného průběhu zimy předpokládat. Zvláště vysoké bylo zastoupení mšice broskvoňové jako nejintenzivnějšího přenašeče bramborových virů. Nálet vrcholil v období vzházení sadbových porostů, a kde nebyla ochrana proti mšicím zahájena včas, lze předpokládat značné procento virových chorob v sadbových porostech. Později časté srážky nálet mšic do porostů výrazně snížily, vysoké zastoupení mšice broskvoňové však trvalo. Vzhledem k tomu a ke smývání insekticidů vysokými srážkovými úhrny bylo nutné včas obnovovat insekticidní clonu. V možnostech ochrany proti přenašečům virových chorob je situace stále méně příznivá, neboť se sortiment účinných insekticidů velmi zužuje a narůstá rezistence. Pro citlivé odrůdy je nejlepším řešením použití účinných přípravků v kombinaci s minerálními oleji, které však stále nejsou registrovány.

Mandelinka bramborová neměla vhodné podmínky k přezimování. V mírné zimě hybernující dospělci více podléhaly bakteriálním a houbovým infekcím, takže počet jarních brouků byl redukován. Výskyt tohoto škůdce byl slabý až průměrný, ani v ranobramborářské oblasti většinou nedocházelo k holožírům.

Výskyt chorob

Dostatek srážek v květnu, červnu a v červenci vytvořil vhodné podmínky pro plíseň bramboru. V ranobramborářské oblasti se choroba objevila v posledním květnovém týdnu, ohniska sekundárních infekcí byla nejdříve zjištěna v zavlažovaných porostech. V bramborářské oblasti byly výskyty zaznamenány již v druhé červnové dekádě. Od druhé poloviny června se plíseň začala šířit epidemicky, k čemuž přispěly časté srážky. Červen a červenec měly ve většině pěstitelských oblastí srážky výrazně nad dlouhodobým normálem, velký počet dešťových dnů a také méně slunečního svitu, což přispělo k téměř nepřetržitému ovlhčení porostů. Ochrana proti plísni bramboru vyžadovala velmi intenzivní ošetřování nejúčinnějšími fungicidy a zkrácení běžných intervalů postřiků. Vzhledem k častým srážkám a zamokření porostů však nebylo vždy možné provést aplikaci v potřebném termínu. Intenzivní srážky a trvale vlhká půda umožnily také poměrně silnou infekci hlíz. Ta je příčinou značných ztrát na výnosech a kvalitě hlíz.

Všeobecně nižší výskyt byl u alternariových skvrnitostí, které významně neovlivnily výnosy.

Průběh vegetace ve většině pěstitelských oblastí bez výraznějšího přísušku umožnil také trvale vhodné podmínky pro rozvoj bakterióz, resp. černání stonku, a následně měkkou hnilobu hlíz. Problémy byly hlavně na pozemcích s dlouhodobějším zamokřením půdy. Pektinolytické bakterie napadaly prostřednictvím lenticel hlízy již v půdě a účastnily se sekundárního rozkladu hlíz primárně infikovaných plísní.

Z výše uvedených důvodů lze očekávat značné ztráty způsobené plísní bramboru, měkkou a smíšenou hnilobou ve skladech. Kvalitu hlíz a ztráty také významně ovlivní podmínky v průběhu sklizně.

Z dalších chorob, kterým vyhovoval průběh pěstitelské sezóny, vykazují vysoký výskyt vložkovitost hlíz a stříbřitost slupky bramboru, což se projeví v kvalitě konzumních hlíz i sadby.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2020 bylo v ČR osázeno celkem 29 821 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 503 ha, pozdních konzumních 18 729 ha, pro produkci škrobu 5 774 ha a plocha sadby brambor 2 815 ha. Na zemědělský sektor připadá 23 877 ha, na domácnosti 5 944 ha.

V roce 2019 dosáhly plochy brambor celkem v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin za rok 2019“ zpracovaných ČSÚ, celkem 28 868 ha, z toho v zemědělském sektoru 22 894 ha a v sektoru domácností 5 974 ha.

Sklizeň brambor v ČR po dopočtu domácností v roce 2019

Ukazatel	Plochy za zemědělský sektor (ha)	Odhad ploch za domácnosti (ha)	Plochy celkem (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	ZS	D	ZS + D	ZS + D	ZS + D
Brambory celkem	22 894	5 974	28 868	26,20	756 310
Brambory rané	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
Brambory ostatní	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
Brambory sadbové	2 798	-	2 798	22,61	63 266

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zemědělský sektor = ZS,
domácnosti = D

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR po dopočtu domácností

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos	Celková produkce
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)	(t/ha)	(t)
2004/05	35 971	6 167	42 138	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234
2009/10	28 734	7 988	36 722	25,29	928 752
2010/11	27 079	7 971	35 050	23,45	821 862
2011/12	26 450	7 130	33 580	29,00	973 859
2012/13	23 652	6 417	30 069	26,77	804 980
2013/14	23 205	6 096	29 301	22,08	646 871
2014/15	23 993	6 096	30 089	27,68	832 762
2015/16	22 681	6 013	28 694	21,06	604 348
2016/17	23 414	6 137	29 551	28,13	831 132
2017/18	23 418	6 015	29 433	27,85	819 712
2018/19	22 889	6 004	28 893	24,69	713 266
2019/20	22 894	5 974	28 868	26,20	756 310
2020/21*	23 877	5 944	29 821	28,41	847 163

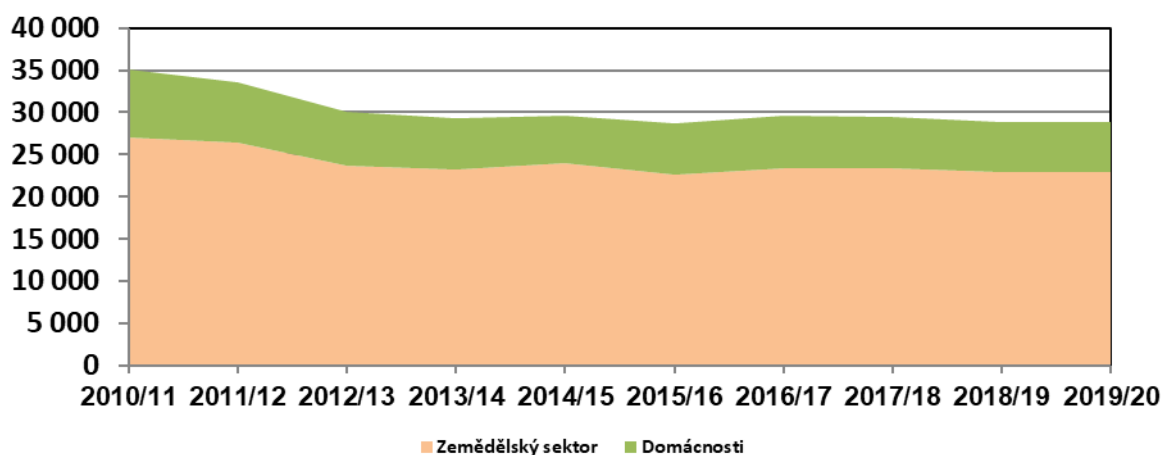
Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * předpoklad

Zahraníční obchod brambor celkem za hospodářské roky (KN 0701 1000 až 0701 9090)

Ukazatel/Rok	MJ	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Dovoz brambor celkem	t	102 209	195 889	167 435	240 339	153 832	177 736	191 471	219 852
Vývoz brambor celkem	t	51 230	27 621	32 733	31 052	28 297	24 363	20 294	21 053

Pramen: ČSÚ

Porovnání celkových ploch brambor pěstovaných v ČR v zemědělském sektoru a domácnostech

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů bez dopočtu domácností (ha)

Kraj/Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	19 220	19 548	18 911	19 385	19 795	19 228	19 017
Hl. m. Praha	6	6	5	12	9	11	10
Středočeský	4 456	4 676	4 285	4 500	4 737	4 679	4 832
Jihočeský	2 590	2 546	4 289	2 606	2 998	2 944	2 759
Plzeňský	760	912	871	904	1 027	1 073	1 052
Karlovarský	81	84	65	93	66	49	42
Ústecký	357	423	371	419	398	441	507
Liberecký	153	145	154	161	150	141	115
Královéhradecký	770	756	755	794	752	667	646
Pardubický	906	914	922	995	946	907	951
Vysočina	5 970	6 277	6 110	6 106	6 188	5 728	5 660
Jihomoravský	1 213	1 428	1 193	1 354	1 188	1 210	1 195
Olomoucký	397	403	376	390	333	320	327
Zlínský	243	222	265	273	267	254	212
Moravskoslezský	767	757	782	777	736	804	708

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch pozdních konzumních brambor a brambor pro výrobu škrobu.

Celková bilance nabídky a poptávky brambor v České republice¹⁾

Ukazatel	MJ	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20*
Produkční plocha	tis. ha	28,7	29,6	29,4	28,9	28,9
Hektarový výnos	t/ha	21,1	28,1	27,85	24,69	26,2
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba	tis. t	606,0	831,1	819,7	713,3	756,3
Dovoz brambor čerstvých	tis. t	240,3	162,2	185,7	170,0	219,9
Dovoz ve výrobcích	tis. t	190,3	216,6	223,9	229,8	201,2
Dovoz brambor v nativním škrobu	tis. t	42,0	33,0	54,5	35,7	21,8
Dovoz celkem	tis. t	472,6	411,8	464,1	435,5	442,9
Celková nabídka	tis. t	1 078,6	1 242,9	1 283,8	1 148,8	1 199,2
Domácí spotřeba	tis. t	924,4	1 072,2	1 100,9	1 010,5	1 037,3
v tom – potraviny	tis. t	595,0	650,0	665,6	650,0	650,0
– sadba	tis. t	90,0	85,0	87,0	82,0	82,0
– odpad a skladové ztráty	tis. t	112,3	177,3	191,3	142,7	115,4
– technické užití – škrob	tis. t	127,1	159,9	157,0	135,8	189,9
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	26,9	35,0	33,9	18,5	21,1
Vývoz ve výrobcích	tis. t	71,5	66,5	76,1	70,0	77,2
Vývoz brambor v nativním škrobu	tis. t	55,7	69,2	72,9	49,8	63,6
Vývoz celkem	tis. t	154,1	170,7	182,9	138,3	161,9
Celková poptávka	tis. t	1 078,5	1 242,9	1 283,8	1 148,8	1 199,2
Soběstačnost	%	66,2	77,8	74,5	70,6	72,9

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, VÚB, ČBS, ČŠS

Poznámka: ¹⁾ po dopočtu domácností,
* předpoklad

V souladu s metodikou EUROSTAT jsou zpětně od vstupu ČR do EU upravována některá statistická data dovozu a vývozu převážně bramborových výrobků a polotovarů a nativního bramborového škrobu. Všechny tyto drobné úpravy mají vliv na celkovou bilanci.

Průměrná roční spotřeba brambor v ČR na obyvatele (kg)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brambory konzumní	67,4	70,0	68,6	68,0	70,1	66,3	69,1	68,5	67,7	69,5

Pramen: ČSÚ

Seznam doporučených odrůd pro produkci konzumních brambor v roce 2020

V roce 2019 pokračoval VÚB na základě pověření ÚKZÚZ, za finanční podpory MZe ČR a v úzké součinnosti s ÚKZÚZ v organizaci zkoušení odrůd pro produkci konzumních brambor pro jejich zapsání do SDO. Zkoušky probíhaly na 9 zkušebních stanicích (Čáslav – Filipov, Domanínec, Horažďovice, Lednice na Moravě, Lípa, Přerov nad Labem, Valečov, Vysoká, Znojmo – Oblekovice). V roce 2019 bylo hodnoceno 13 přihlášených velmi raných odrůd z hlediska jejich využití pro produkci brambor raných v teplejších, úrodnějších oblastech při využití závlahy. Zároveň bylo hodnoceno 22 odrůd pro užitkový směr brambory konzumní ostatní, 6 odrůd z hlediska jejich vhodnosti pro výrobu lupínků a 3 odrůdy pro výrobu hranolků. Z výsledků přesných polních pokusů a následného hodnocení vyplynul následující seznam doporučených odrůd konzumních brambor pro rok 2020:

a) velmi rané odrůdy doporučené pro produkci brambor raných při závlaze:

Liliana, Magda, Mariannka, Monika, Primarosa, Suzan, Velox,

b) odrůdy doporučené pro produkci brambor konzumních ostatních

velmi rané: Cidlina, Karo, Mariannka, Monika, Primarosa, Radana, Rosara, Suzan, Velox,
rané: Alice, Barbora, Bohemia, Dagmar, Dali, Jasmína, Julinka, Valkýra, Valmont, Valy,
polorané: Bella, Dominika, Granada, Jolana, Kariera, Lilly, Red Anna, Vysočina,
polopozdní až pozdní: Jindra,

c) odrůdy doporučené pro loupání za syrova

velmi rané: Monika, Primarosa,
rané: Alice, Jasmína, Julinka, Valkýra, Valmont,
polorané: Granada, Lilly, Vysočina,
polopozdní až pozdní: Jindra,

d) odrůdy doporučené pro dlouhodobé skladování

rané: Alice, Dali, Valkýra,
polorané: Dominika, Granada, Kariera,
Polopozdní až pozdní: Jindra,

e) odrůdy doporučené pro mytí

velmi rané: Mariannka, Monika, Suzan,
rané: Dali, Julinka,
polorané: Granada,

f) odrůdy doporučené pro výrobu lupínků

rané: Bernard, Valkýra (kvalita lupínků je udržitelná i při skladování v 8 °C),
polorané: Jolana,
polopozdní až pozdní: Ornella (kvalita lupínků je udržitelná i při skladování v 8 °C)

g) odrůdy doporučené pro výrobu hranolků

polorané: Bella.

BRAMBORY RANÉ

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR po dopočtu domácností

Rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622
2009	1 654	1 638	3 292	17,34	57 075
2010	1 341	1 634	2 975	16,84	50 113
2011	1 575	1 462	3 037	17,32	52 603
2012	1 263	1 315	2 578	16,78	43 248
2013	854	1 250	2 104	14,48	30 463
2014	1 196	1 100	2 446	19,04	46 587
2015	946	1 233	2 179	17,29	37 675
2016	1 325	1 167	2 492	21,21	52 862
2017	858	1 233	2 091	17,72	37 053
2018	860	1 231	2 091	22,63	47 325
2019	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
2020	1 284	1 219	2 503	22,67	56 743

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: výnos a produkce 2020 – odhad ČSÚ

Cenový vývoj produkce raných brambor

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými „rané“ do konce července.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v letech 2006–2020 (Kč/kg)

Rok	Červen	Rok	Červen
2006	10,67	2014	6,79
2007	9,50	2015	8,10
2008	8,22	2016	9,08
2009	6,50	2017	6,97
2010	7,12	2018	6,67
2011	6,87	2019	13,62
2012	6,38	2020	9,90
2013	11,10		

Pramen: ČSÚ

Průměrná měsíční SC raných brambor v letech 2006–2020 (Kč/kg)

Rok	Červen	Červenec
2006	18,35	12,75
2007	18,45	14,56
2008	16,57	12,53
2009	14,88	11,15
2010	19,33	14,53
2011	16,12	12,97
2012	17,00	12,13
2013	26,23	20,25
2014	15,11	13,79
2015	18,16	13,54
2016	19,71	17,07
2017	17,07	16,67
2018	18,41	14,22
2019	27,0	22,60
2020	24,07	16,52

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrné SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich ceny, vyšší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor, ale i vývojem počasí a termínem zahájení sklizně. V roce 2020 činila v měsíci červnu 24,07Kč/kg a v červenci klesla na 16,52 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc.

Dovoz nových a raných brambor (KN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brambory nové a rané celkem	t	10 793	6 165	15 473	16 834	7 679	12 404	11 482
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	81 168	61 303	150 084	114 688	79 717	164 238	116 879

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (KN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brambory nové a rané celkem	t	1 797	2 552	3 562	1 666	1 576	2 738	995
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	19 001	26 945	48 202	21 181	19 958	46 686	12 639

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými v roce 2020 od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Dovoz		Vývoz	
Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
Španělsko	4 968,6	Slovensko	993,2
Egypt	1 238,9		
Řecko	2 161,1		
Portugalsko	940,3		

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY OSTATNÍ

Do kategorie Brambory ostatní jsou zařazeny pozdní konzumní brambory a brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních v ČR

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2006/07	19 559	6 778	26 337	22,34	588 495
2007/08	21 410	6 629	28 039	24,97	700 095
2008/09	19 562	6 382	25 944	25,54	662 705
2009/10	18 827	6 350	25 177	25,64	645 501
2010/11	17 974	6 337	24 311	23,18	563 646
2011/12	18 228	5 668	23 896	28,81	688 397
2012/13	19 121	5 102	24 223	28,28	685 129
2013/14	19 220	4 846	24 066	23,09	555 778
2014/15	19 548	4 846	24 394	29,36	716 248
2015/16	18 911	4 780	23 691	21,77	515 712
2016/17	19 171	4 511	23 682	30,29	717 246
2017/18	19 795	4 782	24 577	29,28	719 651
2018/19	19 228	4 773	24 001	25,37	608 973
2019/20	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
2020/21*	19 778	4 725	24 503	29,51	723 182

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad

Zahraniční obchod pozdních konzumních brambor

Dovoz pozdních konzumních brambor do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Hospodářský rok	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Brambory pozdní konzumní (t)	178 050	142 150	215 482	129 300	160 089	170 820	193 226
Dovozní hodnota (tis. Kč)	1 007 629	385 406	1 113 306	715 238	516 248	1 323 003	1 114 164
Dovozní hodnota (Kč/kg)	5,66	2,71	5,17	5,53	3,22	7,74	5,77

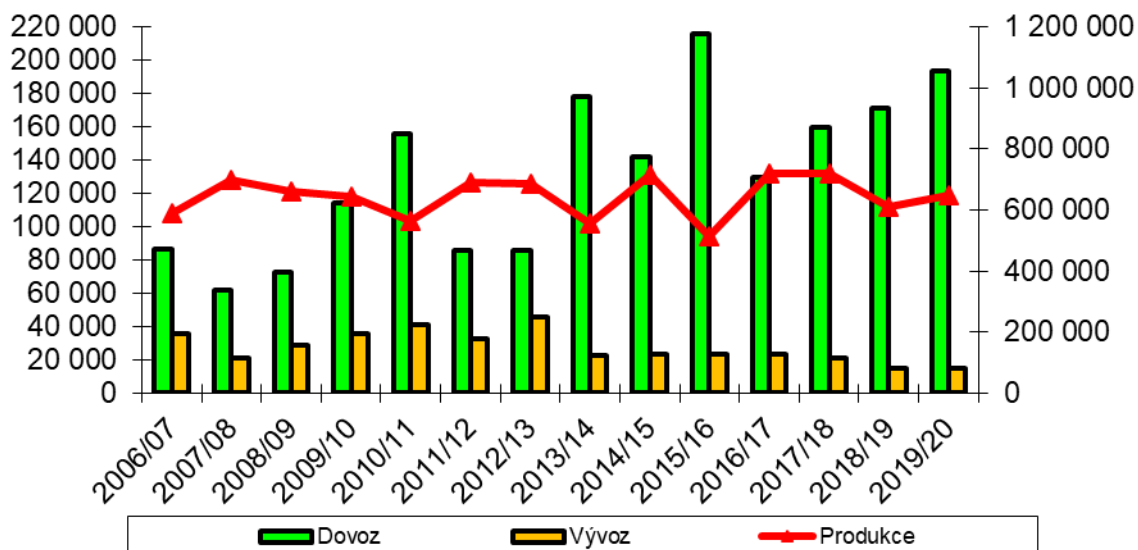
Pramen: ČSÚ

Od července 2019 do června 2020 činil měsíční průměr dovozu 16 096 t (předchozí hospodářský rok 14 204,1 t).

Vývoz pozdních konzumních brambor z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Hospodářský rok	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Brambory pozdní konzumní (t)	22 670	23 055	23 716	23 336	20 744	15 235	14 866
Vývozní hodnota (tis. Kč)	217 353	143 854	213 684	195 580	139 933	153 611	152 020
Vývozní hodnota (Kč/kg)	9,59	6,24	9,01	8,38	6,74	10,08	10,22

Pramen: ČSÚ

Vývoj domácí produkce, dovozu a vývozu brambor konzumních ostatních od roku 2006/07 do roku 2019/20

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami konzumními ostatními v letech 2018/19 a 2019/20

Hospodářský rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství (t)	Dovozní hodnota (Kč/kg)	Země	Množství (t)	Vývozní hodnota (Kč/kg)
2018/19	Německo	94 754,8	6,84	Slovensko	13 281,8	10,43
	Francie	36 067,0	10,64	Maďarsko	808,4	9,85
	Nizozemsko	10 640,8	9,03	Německo	631,0	7,05
	Velká Británie	8 386,4	7,54	Rumunsko	318,1	4,31
2019/20	Německo	119 310,9	5,12	Slovensko	13 949,2	10,33
	Francie	34 535,4	8,77	Maďarsko	479,5	10,43
	Nizozemsko	17 519,6	4,65	Německo	240,9	5,88
	Polsko	7 601,0	4,33	Polsko	165,5	6,30

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce brambor konzumních ostatních

Průměrná roční CZV brambor konzumních ostatních za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou rozdílných sklizní. Průměrná CZV za první polovinu roku 2019 činila 7,53 Kč/kg a za druhou polovinu roku 2019 dosahovala 6,75 Kč/kg (ČSÚ).

Průměrné roční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kč/kg	4,24	5,18	2,83	5,81	4,87	4,52	5,16	4,32	4,91	6,96

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Září	3,18	3,22	6,90	3,46	5,43	4,65	4,72	4,86	6,83
Říjen	3,04	3,19	6,89	3,48	5,73	4,12	4,30	5,22	6,41
Listopad	2,81	3,53	7,31	2,89	5,94	4,10	4,18	6,13	6,67
Prosinec	2,52	3,86	6,83	2,93	6,11	4,12	4,00	6,79	7,09
Leden	2,55	3,98	7,17	3,04	5,98	3,99	4,20	7,01	7,25
Únor	2,41	4,35	6,84	3,00	6,29	4,29	3,85	7,31	6,89
Březen	2,44	4,60	6,99	3,01	6,33	4,42	3,91	8,00	6,98
Duben	2,43	4,38	6,55	2,84	6,54	4,36	3,78	7,88	7,04
Květen	2,48	4,83	6,61	2,87	6,56	4,34	4,20	7,53	6,65
Červen	2,16	4,47	6,69	3,05	5,76	4,85	4,07	7,45	6,89
Průměr¹⁾	2,60	4,04	6,88	3,06	6,07	4,33	4,12	6,82	6,87

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

Průměrné měsíční SC pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Červenec	12,97	12,13	20,25	13,79	13,54	17,07	16,67	14,22	22,04
Srpen	10,12	8,71	17,14	10,26	12,27	12,66	13,60	14,58	19,47
Září	9,54	9,61	15,42	9,95	14,96	13,61	14,50	13,03	16,93
Říjen	8,47	9,02	16,18	8,53	15,68	11,49	13,70	15,56	18,64
Listopad	8,81	10,07	16,57	8,94	14,43	13,22	13,19	15,59	17,93
Prosinec	9,18	10,67	17,67	9,98	15,04	12,62	14,36	20,23	19,55
Leden	8,92	12,53	17,60	11,00	15,94	15,07	13,46	20,46	20,45
Únor	10,04	13,92	17,64	10,59	15,91	18,7	13,78	22,46	19,86
Březen	10,60	15,47	17,57	11,59	17,34	18,83	13,93	23,58	21,78
Duben	10,37	15,63	16,81	11,78	16,85	19,22	14,36	23,55	20,71
Květen	10,75	17,03	17,05	12,25	17,60	16,79	14,17	26,19	20,99
Červen	17,00	26,23	15,11	18,16	19,71	17,07	18,41	27,00	24,07
Průměr¹⁾	10,56	13,42	17,08	11,4	15,77	15,53	14,52	19,70	20,20

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2020

V roce 2020 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 867 ha. Oproti roku 2019 to znamená nárůst o 24 ha. Nárůst byl zaznamenán zejména u velmi raných odrůd (o 97 ha).

Velmi rané odrůdy se množí na ploše 602 ha, ostatní odrůdy na 2 265 ha. Celkem se v letošním roce množí 204 odrůd. V předešlých letech byla situace ohledně počtu odrůd obdobná.

Ideální klimatické a půdní podmínky umožnily pěstitelům plynulý a včasný průběh výsadby. Vzcházení porostů bylo poměrně rychlé, rovnoměrné, bez rozdílů ranosti odrůd. Od poloviny května začalo poměrně často pršet, proto porosty byly dobře zapojené a nasazení hlíz pod trsem bylo vyšší než v loňském roce. Na druhé straně hrozilo zvýšené nebezpečí napadení porostů plísní bramboru a také bakterií.

Množitelské plochy sadby brambor v letech 2010–2020

Rok	Přihlášená plocha (/ha)	Neuznáno %	Počet odrůd
2010	3425	20,00	180
2011	3471	5,27	187
2012	3249	21,90	196
2013	3170	5,36	197
2014	3351	8,28	208
2015	2922	7,40	213
2016	2945	9,02	216
2017	2796	6,90	201
2018	2745	9,70	198
2019	2843	9,20	203
2020	2867	-	204

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: - Údaj není k dispozici

Porosty sadby brambor v roce 2019

Množitelský rok 2019 byl z pohledu neuznaných ploch rokem vcelku úspěšným. I přes vysoký výskyt přenašečů virových chorob bylo sestupněno 3,4 % ha a 3,6 % porostů, neuznáno 9,2 % ha a 8,5 % porostů.

Nejčastější problémy, s kterými se semenářští inspektoři v množitelských porostech brambor setkávali, byly mezerovitost, bakteriální černání stonků a v menší míře plevelné brambory.

V roce 2019 se v ČR množilo 203 odrůd. Pouze 5 odrůd se množilo na ploše nad 100 ha (Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella). Odrůd, které se množily v ČR a měly v roce 2019 plochu menší než 1 hektar, bylo 55.

V letošním roce 2020 bylo celkem 2 841 ha přihlášených množitelských ploch. Do posklizňových zkoušek bylo přihlášeno 2031 porostů, tj. 2 798 ha. Vzorky na testy ELISA byly odebírány od posledního červencového týdne.

Průběh uznávacího řízení sadby brambor (ha) v letech 2010 až 2020

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Přihlášená plocha	3 435	3470	3249	3173	3351	2924	2945	2806	2777	2841	2867
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	3 334	3406	3199	3071	3320	2854	2877	2759	2744	2798	2785
Uznaná plocha	2 652	3223	2501	2864	2983	2590	2864	2461	2385	2426	-

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: za rok 2020 nejsou data ještě k dispozici

Výsledek uznávacího řízení sadby brambor v roce 2019

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno	
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha
ŠRM – PBTC	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB1	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB2	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB3	1	1,2	1	1,2	0	0	0	0
			100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB4	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Z – S	37	29,1	27	22	10	7,1	0	0
			73 %	75,6 %	27 %	24,4 %	0 %	0 %
Z – SE	72	58,3	67	56	3	1,8	2	0,5
			93,1 %	96,1 %	4,2 %	3,1 %	2,8 %	0,9 %
Z – E	320	240,7	298	216,4	14	17,5	8	6,8
			93,1 %	89,9 %	4,4 %	7,3 %	2,5 %	2,8 %
C – A	886	1161,2	787	1032,2	35	46,3	64	82,7
			88,8 %	88,9 %	4 %	4 %	7,2 %	7,1 %
C – B	692	1278,4	586	1090,9	10	22,2	96	165,3
			84,7 %	85,3 %	1,4 %	1,7 %	13,9 %	12,9 %
C – Bn	5	9,1	4	7,6	0	0	1	1,5
			80 %	83,5 %	0 %	0 %	20 %	16,5 %
CELKEM	2013	2778,1	1770	2426,3	72	95	171	256,9
			87,9 %	87,3 %	3,6 %	3,4 %	8,5 %	9,2 %

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2006 až 2020

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50–100 ha	10–50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129
2009	8	11	49	141
2010	6	10	48	117
2011	5	11	54	113
2012	7	6	59	124
2013	7	6	57	127
2014	7	7	58	145
2015	6	9	43	145
2016	6	11	36	165
2017	4	11	48	136
2018	6	9	52	131
2019	5	12	47	139
2020	2	15	49	138

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2014:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch, Princess.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2015:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2016:

Adéla, Ornella, Impala, Eurostarch, Marabel, Dali.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2017:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2018:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel, Dali, Antonia.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2019:

Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2020:

Eurostarch, Antonia.

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace								Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E 1	E 2	E 3	A	B	Celkem	
2010	0	0	14,15	106,40	1 743,25	1 305,14	1 680,42	4 849,36	131
2011	0	48,00	44,78	273,35	2 098,20	3 413,67	244,09	6 122,08	140
2012	25,00	4,00	32,80	132,58	1 602,19	2 274,42	24,20	4 095,19	151
2013	0	0	24,78	303,87	1 801,67	4 530,50	241,26	6 902,07	170
2014	0,90	0	51,00	327,20	1 832,60	5 497,50	39,00	7 748,11	190
2015	6,25	0,26	15,00	231,20	1 371,64	5 537,53	20,00	7 181,94	187

Rok	Generace								Počet odrůd
	PBTC	PB	S	SE	E	A	B	Celkem	
2016	0	0	35,00	253,37	1 458,94	7 920,60	98,20	9 766,11	186
2017	0	0	24,98	213,90	1 351,30	5 816,75	511,04	7 917,96	171
2018	0	0	33,00	255,07	1 241,58	7 725,45	466,20	9 721,30	199
2019	0	0	68,73	292,15	1 217,64	6 183,37	1 368,23	9 130,12	179
2020	0	3,30	50,60	293,45	1 308,89	7 689,11	1 544,40	10 889,75	181

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů v platném znění

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska, v malém množství v roce 2019 i v roce 2020 proběhl dovoz z Rakouska, Francie, Slovenska, Polska, Dánska a Velké Británie.

Výsledky posklizňových zkoušek sadby brambor k 26. 10. 2020

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Dosud hodnoceno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno		Přijato
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	
ŠRM – PBTC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
RMP – PB1	1	0,8	0	0	0	0	0	0	0	0	1
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
RMP – PB2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
RMP – PB3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
RMP – PB4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Z – S	31	23,9	28	21,8	24	19,8	4	2	0	0	31
			90,3%	91,2%	85,7%	91%	14,3%	9%	0%	0%	
Z – SE	63	54,5	55	50,1	51	45,8	4	4,2	0	0	63
			87,3%	91,8%	92,7%	91,5%	7,3%	8,5%	0%	0%	
Z – E	337	257,6	233	177,8	220	164,6	10	8,5	3	4,7	335
			69,1%	69%	94,4%	92,6%	4,3%	4,8%	1,3%	2,6%	
C – A	924	1 258,2	667	913,2	617	857,8	16	16,9	34	38,5	915
			72,2%	72,6%	92,5%	93,9%	2,4%	1,9%	5,1%	4,2%	
C – B	645	1 172,9	438	782,6	374	675	0	0	64	107,7	634
			67,9%	66,7%	85,4%	86,2%	0%	0%	14,6%	13,8%	
C – Bn	7	14,4	6	14,1	6	14,1	0	0	0	0	7
			85,7%	97,9%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	
CELKEM	2 008	2 782,4	1 427	1 959,6	1 292	1 777,2	34	31,6	101	150,8	1 986
			71,1%	70,4%	90,5%	90,7%	2,4%	1,6%	7,1%	7,7%	

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

V hospodářském roce 2019/20 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 201,2 tis. t brambor a 21,8 tis. t v bramborovém škrobu. Vyvezeno bylo 77,2 tis. t přepočtených syrových brambor ve výrobcích a polotovarech a 63,6 tis. t v bramborovém škrobu.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrodek/Hospodářský rok			2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	3 161,0	2 594,9	1 777,5	1 764,2	1 610,6	1 916,3
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	1 991,6	3 418,0	2 165,1	2 063,1	2 667,5	1 823,9
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	1 964,3	684,5	339,8	359,6	691,9	477,1
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	41 873,8	56 601,6	63 410,1	62 361,5	47 340,3	43 736,6
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	21 243,1	26 461,0	25 292,0	24 366,8	31 536,3	47 394,6
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	94,4	251,7	483,8	258,9	212,4	343,2
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	77 386,7	77 862,1	88 706,1	95 867,0	93 474,4	58 499,1
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	4 144,4	5 692,4	4 012,9	3 783,5	5 234,5	7 167,6
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	6 809,2	7 360,6	9 487,2	15 832,1	13 522,1	23 137,8
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	8 897,6	9 320,2	16 947,2	16 224,5	16 146,2	16 690,2
Dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			167 566,1	190 247,0	212 619,7	222 881,2	212 436,3	20 1186,4
Dovoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	25 463,3	41 970,4	32 957,7	53 307,4	27 214,2	21 761,0
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			193 029,9	232 217,4	245 577,4	243 554,4	239 650,5	222 947,4

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

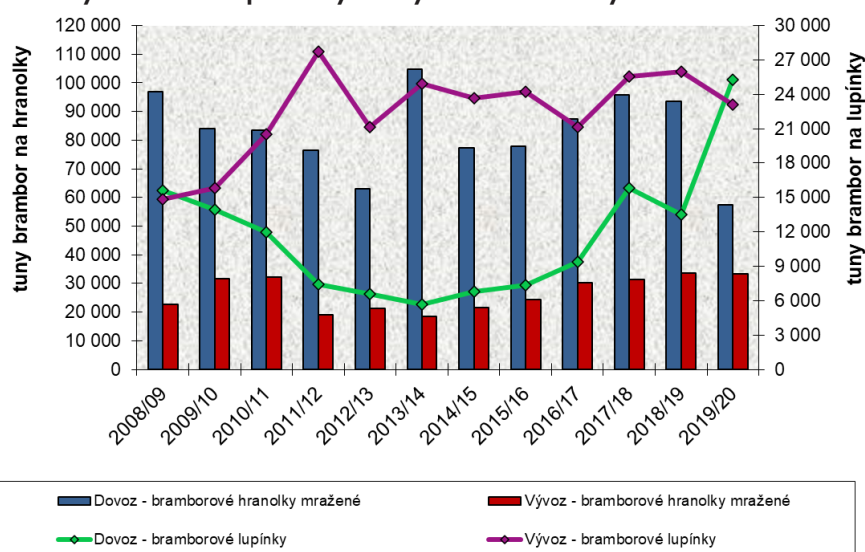
Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	941,5	1 134,8	1 271,8	1 657,2	1 851,7	1381,5
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	4 751,1	5 334,8	5 570,3	5 445,6	6 926,3	6109,4
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	4 838,8	28,5	54,3	900,2	294,4	403,7
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	1 518,3	10 563,1	1 009,1	1 129,5	1 478,5	2728,7
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	36,5	57,1	112,8	138,6	164,4	257,6
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	0,2	0,0	5,4	1,7	0,2	12,4
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	21 697,6	24 481,8	30 329,4	31 507,3	33 637,1	33858,9
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	2 124,8	3 021,8	3 917,3	2 051,0	4 153,4	5298,2
20052020	Brambory tenké krájené, smažené, pečené	4,2	23 681,7	24 224,9	21 126,2	25 570,6	26 008,7	23234,4
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	3 035,8	2 651,0	3 098,5	5 485,7	3 234,5	3896,1
Vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			62 632,4	71 498,2	66 447,4	73 887,6	77 749,4	77 180,9
Vývoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	47 956,8	55 727,1	69 490,4	71 269,8	60 093,7	63 635,7
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			110 589,2	127 225,0	135 937,8	145 157,4	137 843,1	140 816,6

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾) Zkrácený název výrobku

Dovoz a vývoz brambor potřebných k výrobě bramborových hranolků a bramborových lupínků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci ÚZEI, VÚB, ČSS, ASA Bonn – Německo

**Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2018/19 až 2019/20
(položka KN 20041099 – bramborové hranolky)**

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2019/20					
Polsko	7 827,5	153 645	Maďarsko	4 944,5	84 624
Nizozemsko	3 879,6	98 109	Slovensko	2 440,3	54 473
Belgie	4 235,9	78 602	Rumunsko	2 411,6	36 506
Německo	1 009,1	32 928	Polsko	211,8	3 670
2018/19					
Polsko	12 924,3	237 791	Maďarsko	4 635,2	77 604
Nizozemsko	6 869,5	166 953	Slovensko	2 502,7	51 403
Belgie	3 615,0	68 577	Rumunsko	2 257,0	33 879
Německo	1 482,7	45 631	Polsko	383,3	7 408

Pramen: ČSÚ

**Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2018/19 a 2019/20
(položka KN 20052020 – bramborové lupínky)**

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2019/20					
Polsko	4 640,1	370 777	Maďarsko	2 258,1	196 261
Německo	438,3	55 193	Slovensko	2 937,0	232 734
Velká Británie	167,9	21 508	Polsko	82,5	8 749
Rakousko	113,3	11 420	Chorvatsko	80,1	8 929
2018/19					
Polsko	1 653,0	124 201	Slovensko	3 037,3	216 776
Německo	1 107,1	102 801	Maďarsko	2 855,7	222 772
Velká Británie	202,9	27 659	Rumunsko	77,9	6 503
Rakousko	85,9	8 958	Polsko	70,0	11 421

Pramen: ČSÚ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Vzhledem k suchému počasí na jaře a v létě 2019 vypadala úroda brambor pro výrobu škrobu poměrně špatně. Nakonec se suché počasí projevilo nejvíce negativně v severní Evropě (Holandsko, Německo, Polsko) a ve Skandinávii, kde hlásí výrobci nižší výrobu až o 30 %. V našich nadmořských šířkách došlo oproti kontraktu ke ztrátě max. 10 %. V porovnání s předchozím rokem došlo v ČR k poklesu ploch pro pěstování brambor pro výrobu škrobu o 3 %. Potvrdil se předpoklad, že zemědělci budou potřebovat další plochy k řešení krmné bilance. Tento trend bude pravděpodobně pokračovat i v dalším roce. Škrobnatost brambor byla na průměrné úrovni, tzn. 18,7 %.

Celosvětově byla a do nové kampaně i bude bilance výroby a spotřeby škrobu slabě negativní, což vedlo ve všech státech k mírnému navýšení prodejních cen bramborového škrobu.

Průměrná cena brambor placená zemědělcům se v roce 2019 oproti roku 2018 nadále lehce navýšila, a to v souvislosti s dlouhodobými smlouvami, které většina pěstitelů brambor pro výrobu škrobu podepsala se škrobárnami. Dále byla cena brambor pro výrobu škrobu ovlivněna i dalším navýšením příplatků za brambory.

Vývoj produkčních ploch a produkce brambor na výrobu škrobu

Rok sklizně	Produkční plocha (ha)	Zpracováno brambor (t)	Množství * vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos brambor (t/ha)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměrná cena brambor (Kč/t)
2004/05	5 173	147 898	33 644	20,11	28,65	6,6	2 040
2005/06	5 257	166 353	36 281	18,80	31,70	7,0	1 815
2006/07	4 857	110 576	25 016	19,81	23,00	5,3	1 809
2007/08	4 521	149 622	32 692	18,86	33,00	7,3	1 906
2008/09	4 216	136 177	30 105	19,18	33,00	7,5	1 802
2009/10	4 378	136 581	29 618	18,70	33,00	7,2	1 777
2010/11	4 122	125 685	26 710	18,20	31,00	6,6	1 750
2011/12	3 104	148 441	30 552	17,60	47,80	9,8	1 950
2012/13	3 709	123 890	26 585	18,30	33,40	7,1	2 400
2013/14	3 985	110 079	23 113	18,40	27,60	5,8	2 400
2014/15	4 670	179 496	36 306	17,20	38,40	7,7	2 400
2015/16	4 868	127 040	25 842	17,30	26,10	5,3	2 400
2016/17	5 310	200 622	46 461	19,80	37,80	8,7	2 400
2017/18	6 045	216 689	47 415	18,60	36,10	7,8	2 400
2018/19	6 153	168 368	38 764	19,20	27,36	6,3	2 500
2019/20	5 982	189 887	42 810	18,70	31,74	7,2	2 550

Pramen: ČŠS

Poznámka: * údaj zahrnuje škrob vyrobený v České republice a Rakousku

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády

V souvislosti s uvedeným nařízením, které nabylo účinnosti 1. dubna 2015, je v rámci dobrovolné podpory vázané na produkci, poskytována podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu. Kromě

dalších náležitostí je součástí žádosti o podporu smlouva o pěstování brambor určených pro výrobu škrobu nebo její kopie, uzavřená žadatelem o poskytnutí podpory s výrobcem bramborového škrobu pro příslušný hospodářský rok.

V České republice zůstávají pouze dva výrobci bramborového škrobu – LYCKEBY AMYLEX, a.s. Horažďovice a Škrobárny Pelhřimov, a.s. Rakouská firma Agrana Gmünd se pravděpodobně dostala na strop nákupu brambor z České republiky a nadále nemá zájem rozšiřovat plochy, ze kterých bude kupovat brambory.

Bilance zahraničního obchodu s bramborovým škrobem (KN I 1081300) (t)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Dovoz	7 670	4 891	7 268	5 774	6 666	8 771	9 160	8 869	4 893	3 043
Vývoz	6 218	8 488	7 666	9 989	11 710	10 481	16 909	14 185	13 162	7 605
Saldo	-1 452	3 597	398	4 215	5 044	-1710	7 749	5 316	8 269	4 562

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2020* do 7/2020

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (KN 35051010, 50, 90) (t)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Dovoz	14 819	15 695	16 740	17 262	18 431	19 686	21 676	22 434	21 703	11 878
Vývoz	10 233	14 039	9 896	10 460	14 646	16 242	17 690	14 845	12 093	8 886
Saldo	- 4 586	- 1 656	- 6 844	- 6 802	- 3 785	- 3 444	- 3 986	- 7 589	- 9 610	- 2 992

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2020* do 7/2020

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (KN 38091010, 30, 50, 90) (t)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Dovoz	396	394	385	440	241	881	21	2 941	2 097	2 263
Vývoz	144	150	119	103	118	137	109	103	93	2 053
Saldo	- 252	- 244	- 266	- 337	- 123	- 744	+ 88	-2 838	- 2 094	- 210

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2020* do 7/2020

Snahou pěstitelů brambor pro výrobu škrobu a výrobců škrobu je zachování brambor jako citlivé komodity v souvislosti s tvorbou a uplatňováním Společné zemědělské politiky EU pro období 2021–2027, a to z důvodu udržení konkurenceschopnosti pěstování brambor v České republice. V souvislosti s dobrovolnou podporou vázanou na produkci se pro další období předpokládá podpora brambor pro výrobu škrobu ve výši cca 85 mil. Kč.

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory	celní sazba
Brambory sadbové KN 07011000	4,5 %
Brambory k výrobě škrobu KN 07019010	5,8 %
Brambory rané KN 07019050 (od 1. 1. do 15. 5.)	9,6 %
Brambory rané KN 07019050 (od 16. 5. do 30. 6.)	13,4 %
Brambory ostatní KN 07019090	11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob	celní sazba
Brambory (i vařené), mražené bez příměsí KN 07101000	14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor KN 11051000	12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor KN 11052000	12,2 %
Bramborový škrob KN 11081300	166 EUR/t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmrazené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené KN 20041010	14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 20041091	7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní KN 20041099	17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmrazené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 2005 20 10	8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu KN 2005 20 20	14,1 %
Ostatní brambory KN 2005 20 80	14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravy na bázi škrobu	celní sazba
Dextriny KN 3505 10 10	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby KN 3505 10 50	7,7 %
Ostatní modifikované škroby KN 3505 1090	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek KN 3809 10 10	8,3 % + 8,9 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek KN 3809 10 30	8,3 % + 12,4 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek KN 3809 10 50	8,3 % + 15,1 EUR/100kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek KN 3809 10 90	8,3 % + 17,7 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, Republice Jižní Afrika a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-581-4

Praha 2020